

Piotr Duksa

Aktywność społeczna Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży

Studia Theologica Varsaviensia 40/2, 105-116

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. PIOTR DUKSA

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA MŁODZIEŻY

Jednym z przejawów kreatywnej obecności Ducha Świętego we współczesnym świecie jest wielość ruchów odnowy Kościoła, które są odpowiedzią Boga na konkretne potrzeby dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Wiara powinna wnikać w najgłębsze podstawy życia ludzkiego, aby mogła wywierać wpływ na sposób myślenia, przeżywania i działania poszczególnych ludzi¹. Katolicy świeccy, odczytując w znakach czasu zamierzenia Stwórcy, coraz bardziej świadomie podejmują zadania właściwe ich powołaniu w społeczności wierzących. Wyrazem tego jest ich aktywny udział w duszpasterstwie Kościoła, który daje możliwość realizacji właściwych im zadań i charyzmatów². Specyficzną rolę w tym zakresie odgrywają stowarzyszenia katolickie, które przez swoje autentyczne zaangażowanie i uczestnictwo w życiu publicznym wpływają pozytywnie, w sensie wychowawczym, na szersze kręgi społeczne, w tym także na młodzież.

Kościół jest szczególnie zatroskany o młodzież, o należyte przygotowanie młodego pokolenia do podjęcia podstawowych zadań i obowiązków życia w społeczności ludzkiej, podkreślając jednocześnie potrzebę wychowania do tych wartości duchowych, które konstytuują człowieka jako osobę. *Ogólnie należy zauważyć, że kryzys duchowy i kulturowy, jaki obejmuje świat, ma swoje pierwsze ofiary w młodych pokoleniach. Jest także prawdą, że zaangażowanie na rzecz lepszego społeczeństwa znajduje w nich najlepsze nadzieje. Powinno to jeszcze bardziej pobudzać Kościół do odważnego i twórczego głoszenia Ewangelii młodzieży*³.

¹ Zob. R. Murawski, *Katecheza a kultura*, „Collectanea Theologica” 49(1979) fasc. 1, s. 59.

² Zob. ChL 9, 14, 15, 23. W. Szewczyk, *Małe grupy w parafii – samokształcenie, formacja i działanie*, „Ateneum Kapłańskie” t. 127(1997) z. 3, s. 408-410.

³ DOK 81.

1. PODSTAWY I CELE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

Jednym ze sposobów apostołstwa ludzi świeckich we współczesnym świecie, dzięki której mogą stać się oni autentycznymi świadkami Ewangelii, może być aktywność społeczna. Młody katolik powinien wchodzić w życie publiczne z pełnym poczuciem i zrozumieniem chrześcijańskiej tożsamości⁴. Zaangażowanie społeczne jest uzewnętrznieniem wartości moralnych, które kształtują się w procesie wewnętrznej formacji człowieka wierzącego. Miłość Boga implikuje bowiem konkretną postawę w stosunku do drugiego człowieka, zgodnie z zapewnieniem Chrystusa: *Wszystko, co czyniliście jednemu z tych najmniejszych, Mnieście uczynili* (Mt 25,40). Jest to zatem wystarczający powód do tego, by służyć pomocą wszystkim bliźnim, którzy tego potrzebują. Ta idea przyświecała także Katolickiemu Stowarzyszeniu Młodzieży (KSM) już od początku jego istnienia. Oddziały KSM, które powstawały wśród robotniczego i wiejskiego środowiska, odpowiadały na wielorakie potrzeby młodzieży, choć nie tylko⁵. Współcześnie społeczne zaangażowanie Stowarzyszenia wyróżnia je spośród innych grup duszpasterskich działających przy parafiach. Takie działanie wypływa w pierwszym rzędzie z założeń, jakie wyznaczyło sobie Stowarzyszenie: szerzenie katolickich wartości i zasad przez aktywne uczestnictwo we wszystkich dziedzinach życia społecznego i kulturalnego. Statut Stowarzyszenia akcentuje niektóre metody tego działania. *Zadaniem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży jest w szczególności: (...) 4. organizowanie życia młodzieżowego, możliwie różnych jego dziedzin; (...) 7. dbanie o rozwój fizyczny (kultura fizyczna, sport, turystyka, kajakarstwo); 8. organizowanie i troska o odpowiedni poziom życia towarzyskiego, rozrywki, wartościowe wykorzystanie wolnego czasu, ubogacającego wypoczynku, ze szczególnym propagowaniem trzeźwości; 9. angażowanie w życie rodzinne i przygotowanie do założenia własnej rodziny; 10. angażowanie w życie Kościoła i jego misję zwłaszcza apostołską; 11. angażowanie w życie społeczne: podejmowanie funkcji publicznych, dostrzeganie problemów i zagrożeń społecznych (alkoholizm, nikotynizm, narkomania), uwrażliwianie na potrzeby bliźnich, podejmowanie pracy charyta-*

⁴ Zob. M. Cogieł, *Katecheza o charakterze społecznym – aktualnym wyzwaniem*, „Homo Dei” 3(1991) s. 17.

⁵ Zob. A. Przybyłski, *Wspólnota wiary i działania*, Częstochowa 1998, s. 202-203.

tywnej; (...) 12. wprowadzenie w życie gospodarcze: wychowanie do uczciwej pracy i odpowiedzialności za jej wykonanie, do sumienności, przedsiębiorczości a także gotowości niesienia pomocy młodzieży bezrobotnej; (...) 14. otwieranie na kontakty ze światem, zwłaszcza organizacjami i ruchami młodzieżowymi krajowymi i zagranicznymi, które prowadzą działalność zgodną z doktryną Kościoła; 15. troska o swoich członków i służenie im pomocą w przypadkach losowych⁶.

Członkowie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży powinni być zatem organizatorami życia młodzieżowego w możliwie różnych jego przejawach. Cele Stowarzyszenia nawiązują ściśle do myśli Soboru Watykańskiego II, który mówi, że *właśnie młodzi powinni stać się pierwszymi i bezpośrednimi apostołami młodzieży przez osobistą działalność apostołską w gronie swoich rówieśników...*⁷. W gruncie rzeczy chodzi o kształtowanie postawy odpowiedzialności za samego siebie i innych. Zakres zadań i obowiązków, które wyznacza członkom Statut Stowarzyszenia, ma za zadanie ukształtować poczucie odpowiedzialności za własne działanie⁸.

Wskazania Statutu znalazły odzwierciedlenie w materiałach formacyjnych, które sugerują członkom Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży troskę o odpowiedni poziom moralny życia towarzyskiego i różnych form wypoczynku⁹. Inne proponowane przez program wymiary działania to: angażowanie się w życie rodzinne¹⁰ – jako forma przygotowania do założenia własnej rodziny, uczestnictwo w życiu Kościoła¹¹, podejmowanie funkcji w życiu publicznym¹², działalność charytatywna¹³, przeciwdziałanie patologiom życia społecznego¹⁴ (alkoholizm, nikotynizm, narkomania), szczególnie wśród młodzieży, uwrażliwianie na potrzeby bliźnich¹⁵. Katolickie

⁶ Statut KSM, § 14.

⁷ DA 12.

⁸ Zob. Statut KSM, § 21.

⁹ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, w: *Duszpasterz wczoraj, dziś i jutro*, część III, red. A. Michalik, Tarnów 1997, s.188.

¹⁰ Zob. tamże.

¹¹ Zob. tamże.

¹² Zob. tamże.

¹³ Zob. tamże.

¹⁴ Zob. tamże.

¹⁵ Apostolski wymiar powołania chrześcijańskiego młodzieży, konieczność wychowania i samowychowania do takiej postawy w Katolickim Stowarzyszeniu Młodzieży omawia R. Forycki, *Wychowanie młodzieży do apostołstwa*, „Communio” 16(1983)n. 4, s. 93-106.

Stowarzyszenie Młodzieży ma też podejmować próby organizacji życia gospodarczego, by przez sumienną, uczciwą i odpowiedzialną pracę, uczyć młodzież przedsiębiorczości i zaradzania własnym potrzebom finansowym¹⁶. Możliwości społecznej aktywności leżą także na polu zawierania kontaktów z innymi ruchami i stowarzyszeniami krajowymi i zagranicznymi, o czym także wspominają materiały formacyjne¹⁷.

2. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA W RAMACH ODDZIAŁU (KOŁA)

Istnieje kilka poziomów organizacyjnych społecznej aktywności oddziału (koła) Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży¹⁸. Pierwszy stanowi sam oddział. Młodzież uczestnicząca w pracy Stowarzyszenia może organizować akcje, spotkania, imprezy, które zaspokajają jej potrzeby¹⁹. Może się to odbywać w małych grupach, podobnie jak formacja wewnętrzna i intelektualna, ale częściej zorganizowane działanie jest możliwe do zrealizowania tylko przy udziale całej grupy. Jak wskazują materiały formacyjne, dość ważne jest, by oddział Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, który zaczyna organizować życie społeczne dla szerszego grona, sam był umocniony i wewnętrznie zintegrowany²⁰. Służyć temu mogą spotkania towarzysko-organizacyjne, podczas których w niezobowiązującej, naturalnej atmosferze dochodzi do wzajemnego poznania się poszczególnych członków oddziału, kształtują się głębsze relacje koleżeńskie współpracy²¹. Jest to szczególnie ważne w pierwszym okresie działania oddziału parafialnego czy też koła środowiskowego²².

Niestety, materiały formacyjne nie przedstawiają, poza bardzo ogólnymi wskazówkami, konkretnych propozycji scenariuszy akcji, spotkań, imprez czy pogodnych wieczorów, które członkowie Stowarzyszenia organizują w ramach swojej wspólnoty. Możliwe jest

¹⁶ Zob. K. Cze ch, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 188.

¹⁷ Zob. Statut KSM § 14, s.14.

¹⁸ Zob. A. Przybyłski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 268-269.

¹⁹ Zob. tamże.

²⁰ Zob. tamże.

²¹ Zob. K. Cze ch, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 195.

²² Zob. tamże, s. 192-193.

jednak wykorzystanie bogatych w tym względzie propozycji literatury katechetycznej i pedagogicznej²³.

3. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA W RAMACH WSPÓLNOTY PARAFIALNEJ

Aktywność społeczna nie może jednak ograniczać się do organizacji czasu w oddziale. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży nie jest bowiem organizacją, która istnieje wyłącznie dla siebie samej. Podstawową rzeczywistością, w której powinni pracować członkowie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, jest parafia, zgodnie zresztą z soborowym modelem parafii jako wspólnoty wspólnot²⁴. Dlatego wszelka działalność Stowarzyszenia powinna być budowana na świadomości, że wspólnota parafialna jest pierwszym i podstawowym miejscem aktywności. Takie założenie w dużej mierze kształtuje program, metody i sposoby realizacji konkretnych pomysłów²⁵.

3.1. Aktywność społeczna w dziedzinie religijnej

Podstawowym polem aktywności społecznej w dziedzinie religijnej jest liturgia²⁶, która stanowi najgłębszy wyraz zjednoczenia ludzi wokół Chrystusa. Młodzież należąca do Stowarzyszenia w dużej mierze może animować wszelkie formy nabożeństw liturgicznych i paraliturgicznych²⁷. Dokumenty posoborowej odnowy zachęcają przede wszystkim ludzi świeckich do włączenia się w modlitwę Kościoła przez wspólnotową celebrację Liturgii Godzin²⁸.

²³ N.U. Bear, *Gry dyskusyjne. Materiały pomocnicze do pracy z grupą*, Lublin 1997; P. Duksa, *Materiały do pracy z grupą młodzieżową. Spotkania formacyjne, gry, zabawy, konkursy*, Olsztyn 1997; D. Haas, *Spotkania z Biblią. Gry i zabawy dla dzieci i młodzieży*, Kielce 2000; A. Komornicka, *Zagadki z Biblii, Tradycji i Kultury chrześcijańskiej*, Warszawa 2000; K. Pankowska, *Edukacja przez dramę*, Warszawa 1997; L. Rybotycka, *Gry dramatyczne. Teatr młodzieży*, Warszawa 1990; J. Szpet, D. Jackowiak, *Niezwykła przygoda. Teatr i drama w katechezie*, Poznań 2002; K. Vopel, *Gry i zabawy interakcyjne, Część I – VI*, Kielce 1999; A. Król, *Pogodne wieczory*, Kraków 1998; K. Ostrowska, *W poszukiwaniu wartości, Część I – II*, Gdańsk 1998;

²⁴ Zob. A. Przybylski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 227-228.

²⁵ Zob. tamże, s. 229.

²⁶ Zob. tamże, s. 231.

²⁷ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s.197.

²⁸ Zob. KL 88, 90, 100.

Materiały formacyjne wskazują na możliwość zorganizowania przez młodzież Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, we współpracy z innymi działającymi w parafii grupami duszpasterskimi (lektorzy, ministranci, schola, Odnowa w Duchu Świętym), wybranych godzin liturgicznych, np. uroczystych Nieszporów lub Godziny Czytań²⁹. Twórczy ma być też udział członków Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w okresowych nabożeństwach liturgicznych Kościoła, takich jak różaniec, nabożeństwo majowe i nabożeństwo czerwcowe³⁰.

Kolejną możliwość liturgicznego zaangażowania mogą stanowić wigilie przed większymi uroczystościami w roku kościelnym³¹. Oddziały Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży mogą przygotować nabożeństwa liturgiczne przed Pasterką, Mszą św. rezurekcyjną czy niedzielą Zesłania Ducha Świętego. Można dodać także czuwanie przed uroczystością Chrystusa Króla, która jest świętem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży³².

Propagowaną przez materiały formacyjne metodą paraliturgicznej posługi w parafii jest możliwość przygotowywania misteriów religijnych, odnoszących się w swej treści do tajemnicy Boga Narodzenia, Męki Pańskiej czy też tajemnicy Świętych Obcowania³³.

Wreszcie istnieje też możliwość organizowania spotkań liturgicznych o specjalnym charakterze, związanych z wyjątkowymi wydarzeniami w życiu parafii (rekolekcje, misje), które w dużej mierze mogą być wzbogacone przez udział młodzieży należącej do Stowarzyszenia³⁴. Do wykorzystania są wszelkie metody współczesnej ewangelizacji: koncert, drama, pantomima, montaż słowno-muzyczny.

Należy stwierdzić, że w tym liturgicznym wymiarze życia parafii najpełniej realizuje się apostołski i ewangelizacyjny charakter Stowarzyszenia. Zaangażowany udział młodzieży może przełamać często obecną skostniałość spotkań liturgicznych i sprawić, że staną się one bardziej owocne dla wszystkich uczestników.

²⁹ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 196.

³⁰ Zob. tamże, s. 197-198.

³¹ Zob. tamże, s. 196-197.

³² Zob. tamże.

³³ Zob. tamże.

³⁴ Zob. tamże.

3.2. Działalność kulturalna

Życie parafialne nie może jednak ograniczać się tylko do działania w murach świątyni. Egzystencjalny model duszpasterstwa wymaga, by jego konkretną podstawą było naturalne środowisko życia człowieka. Kolejnym zatem polem działania Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży może być lokalna społeczność, w której działa dany oddział³⁵. Młodzież Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży powinna być organizatorem działań w różnych dziedzinach życia społeczno-kulturalnego.

Aktywność społeczna przejawiać się może w wielu konkretnych akcjach i imprezach organizowanych przez młodzież dla całej lokalnej społeczności³⁶. Zgodnie z propozycją materiałów formacyjnych może to być organizowanie wieczorów poezji, spektakli teatralnych, recitali, przeglądów muzycznych, koncertów muzyki³⁷. Szczególnie twórczy charakter mają często organizowane warsztaty muzyczne, plastyczne czy literackie. Młodzież z Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży może również prowadzić biblioteki parafialne i wypożyczalnie kaset wideo³⁸. Tego typu działalność przyczynia się przede wszystkim do osobistego rozwoju uczestników, którzy nie tylko poszerzają horyzonty wiedzy i poznają kulturę, ale w pewnym stopniu sami ją tworzą, uczą się, w jaki sposób przekazać innym jej bogactwo, w jaki sposób zorganizować spotkanie, by było ono interesujące i atrakcyjne dla odbiorców. Dlatego ważne jest, by młodzież była świadoma, że od niej zależy sposób zorganizowania spotkania, by czuła się za nie odpowiedzialna. Oczywiście nie zwalnia to moderatora z obowiązku czuwania nad całością przedsięwzięć.

Działalność kulturalna może znaleźć swój konkretny wyraz w organizowaniu kursów językowych, wycieczek krajoznawczych, udzielaniu korepetycji, organizowaniu i prowadzeniu wycieczek letniej i zimowej dla dzieci i młodzieży³⁹. Jej szczególnym przejawem jest też wykorzystanie środków masowego przekazu, które odgrywają coraz bardziej znaczącą rolę w ewangelizacji⁴⁰.

³⁵ Zob. A. Przybylski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 69-70.

³⁶ Zob. J. Prusaczyk, E. Roćko, K. Bielawny, *Święto młodych trwa bez końca*, Olsztyn 1999.

³⁷ Zob. Statut KSM, § 15, s.2.

³⁸ Zob. tamże, § 15.

³⁹ Zob. A. Przybylski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 270-271.

⁴⁰ Zob. tamże.

Czasopisma redagowane przez lokalne oddziały Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży mogą stać się dobrym środkiem przekazywania informacji dotyczących Stowarzyszenia, jego historii, celów, zadań i aktualnych spraw z nim związanych oraz innych tematów, które interesują młode pokolenie⁴¹. Jeśli oddział Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży nie prowadzi własnej gazety, może współpracować w tym względzie z gazetką parafialną lub innym czasopiśmie wydawanym w lokalnym środowisku. Jest to doskonały sposób, by młodzież mogła dotrzeć do rówieśników.

Dość powszechną i godną zauważenia praktyką jest również obecność Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w lokalnych katolickich rozgłośniach radiowych. Stowarzyszenie może uczestniczyć w ten sposób w przygotowywaniu audycji o tematyce młodzieżowej⁴². I wreszcie swoistą nowością jest ewangelizacja przez Internet. Wiele oddziałów ma swoje własne strony internetowe, na których w ciekawy i interesujący sposób przedstawia wszystkie sprawy związane ze Stowarzyszeniem⁴³.

W wymiarze społecznym działalność kulturalna jest wkładem w tworzenie kultury narodowej, wywiera wpływ na kształt życia, style zachowań, rozrywki, zabawy. Jest ewangelicznym zaczątkiem w świecie.

3.3. Działalność charytatywna

Innym przejawem aktywności w życiu społecznym jest wszelkie zaangażowanie w pomoc charytatywną⁴⁴. To szczególnie aspekt duszpasterstwa parafialnego. Kościół bowiem zawsze powinien zwracać uwagę i otaczać troską ludzi szczególnie potrzebujących. Również w wychowaniu, jakie dokonuje się w Katolickim Stowarzyszeniu Młodzieży ważne jest kształtowanie wrażliwości na pomoc bliźnim⁴⁵. Możliwość pracy w tym względzie zwłaszcza w ostatnich czasach jest znaczna. Może ona być realizowana poprzez pomoc ludziom chorym lub starszym w pracach domowych, w robieniu zakupów, w or-

⁴¹ Zob. Statut KSM, § 15, s.2.

⁴² Zob. A. Przybyłski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 343.

⁴³ Zob. ns.<http://noe.kuria.gliwice.pl/wspolnoty/ksm> oraz www.katowice.ksm.org.pl, 15.02.2001r.

⁴⁴ Zob. F. Woronowski, *Formacja religijnego życia parafii*, Łomża 1980, s. 280-299.

⁴⁵ Zob. A. Przybyłski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 69-70.

ganizowaniu spotkań przy herbacie dla osób samotnych. Można podjąć stałą i systematyczną współpracę z domami opieki społecznej, oddziałami szpitali, domami dziecka i innymi organizacjami o tym charakterze⁴⁶. Jeśli pozwalają na to warunki lokalowe i materialne, młodzież może organizować przy parafii świetlice dla dzieci z rodzin patologicznych⁴⁷. Inną formą pomocy charytatywnej może być udział w zbiórce żywności i używanej odzieży. Akcjami o charakterze okresowym mogą być: porządkowanie cmentarza, spotkania opłatkowe, zabawy mikołajkowe i inne⁴⁸.

Materiały formacyjne proponują w tym względzie konkretne cotygodniowe zadania do wykonania: przeznaczenie więcej czasu na wspólne rozmowy⁴⁹, zaproszenie na podwieczorek skłóconych (np. sąsiadów)⁵⁰, podjęcie opieki nad dziećmi z Domu Dziecka, szczególnie w czasie ferii, świąt⁵¹, pomoc potrzebującym⁵². Niektóre zadania opatrzone są szczegółowymi instrukcjami, które mogą być pomocne w wypełnieniu polecenia. *W najbliższym tygodniu obdaruj kogoś swoją obecnością (zapomniana koleżanka, dawno nie odwiedzana babcia, samotnie mieszkający starszy sąsiad). Zostaw za drzwiami słowa: pieniądze, praca, komputer, video, itd. Porozmawiaj ze spotkanym człowiekiem językiem miłości. Posłuchaj, co on ma ci do powiedzenia*⁵³.

Postawy zorientowanej na spieszenie innym z pomocą nie można ukształtować przez nakazy i zalecenia materiałów formacyjnych Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Postawa taka mieści się bowiem w sferze moralnej człowieka. Powinna być zatem wynikiem nie tyle wywieranego wpływu z zewnątrz czy nawet zwykłego tylko spełnienia swego obowiązku, ile nade wszystko wypływać z własnego poczucia powinności moralnej wobec innych. W wyświadczeniu innym swej pomocy znajduje człowiek niejednokrotnie głębszy sens swego istnienia⁵⁴.

⁴⁶ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 198.

⁴⁷ Zob. A. Zwoliński, *Ducha nie gości* (Biblioteczka KSM Nr 54), Kraków 1998, s. 53.

⁴⁸ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 198.

⁴⁹ Zob. *Materiały formacyjne na podstawie bulli Jana Pawła II ogłaszającej Wielki Jubileusz Roku 2000 „Incararnationis mysterium”*, Pelplin 1999, s. 34.

⁵⁰ Zob. Statut KSM, § 21.

⁵¹ Zob. tamże.

⁵² Zob. A. Zwoliński, *W domu Mistrza*, Kraków 1996, s. 27.

⁵³ A. Zwoliński, *Drogi miłości* (Biblioteczka KSM Nr 43), Kraków 1996, s. 32.

⁵⁴ Zob. M. Łobocki, *Altruizm a wychowanie*, Lublin 1998, s. 35.

3.4. Działalność sportowa

Ważnym elementem wiążącym się wyraźnie z wychowaniem młodego pokolenia jest organizowanie zajęć sportowych. Możliwość dobrego spędzenia czasu, fizyczne wyzycie się w trudnym okresie dorastania, zdrowa sportowa rywalizacja, kontakt z pięknem przyrody mają bardzo ważne znaczenie w procesie wychowania, zwłaszcza na płaszczyźnie społecznej. Stawianie celów, zdrowa rywalizacja, sprawdzanie się w wyczynach sportowych są skutecznymi działaniami wychowawczymi⁵⁵.

Dlatego też szeroko rozumiana działalność sportowa może być częścią programu społecznej aktywności Stowarzyszenia. W założeniach statutowych jest bowiem mowa o wszechstronnym rozwoju młodego człowieka⁵⁶. Wychowanie przez sport może być dobrym sposobem ćwiczenia wytrwałości, systematyczności i cierpliwości. Zabawy i zajęcia o charakterze sportowym wpływają także na zacieśnienie więzów koleżeńskich, higieniczny tryb życia i ogólną poprawę kondycji fizyczno-psychicznej. Stąd stałym elementem pracy wychowawczej Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży są różnego rodzaju rozrywki sportowe, rajdy rowerowe, spływy kajakowe, aktywne wypoczynek w górach, nad morzem i w lesie⁵⁷.

Nie wszystkie akcje muszą być inicjowane i w całości realizowane przez oddziały Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Często o wiele ważniejsza w tym względzie jest umiejętność współpracy z innymi organizacjami kościelnymi i państwowymi⁵⁸.

4. WNIOSKI I POSTULATY

Znamiennym rysem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży jest to, że dziełu ewangelizacji i apostołstwa służą inicjatywy pozornie nie mające nic wspólnego z duszpasterstwem. Dąży się do tego, by duchem wartości chrześcijańskich przepojone były również spotkania o charakterze niereligijnym, na przykład cała sfera rozrywki⁵⁹.

⁵⁵ M. Smereczyńska, *Wychowanie w programie polityki prorodzinnej państwa, w: Jak wychowywać?*, red. G. Strug, Lublin 2000, s. 15-16.

⁵⁶ Zob. Statut KSM, § 14, s.1, 7.

⁵⁷ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 198.

⁵⁸ Zob. Statut KSM, § 14, s.14.

⁵⁹ Zob. F. Woronowski, *Formacja religijnego życia parafii*, dz. cyt., s. 280-299.

Działalność Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w tym względzie jest alternatywą dla powszechnie dziś obowiązujących awangardowych i niekonwencjonalnych sposobów przeżywania czasu wolnego. Dlatego też oddziały Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży są często inicjatorami dyskotek, zabaw karnawałowych i innych metod aktywnego wypoczynku⁶⁰. Działalność w tym zakresie ma na uwadze troskę o odpowiedni poziom zabawy, kulturę słowa i zachowania.

Na uznanie zasługuje fakt, że nieodłącznym elementem formacji w tym zakresie jest także wychowywanie do umiejętnego korzystania z daru wolności, ze szczególnym podkreśleniem wartości abstynencji⁶¹. Jest to najbardziej delikatna sfera oddziaływania wychowawczego, niemniej powinna być oparta na jasno określonych zasadach, bez możliwości jakichkolwiek kompromisów. Młodzież powinna mieć pełną świadomość zagrożeń, które wypływają z używania alkoholu, papierosów i środków odurzających⁶². Niestety materiały formacyjne nie przedstawiają konkretnych sposobów wychowania do abstynencji. Ze względu na mentalność współczesnej młodzieży i powstające nowe zwyczaje życia młodzieżowego ten aspekt powinien zostać pogłębiony i uzupełniony. Pomocne w tym względzie mogą być wiedza i doświadczenie pedagogów, psychologów oraz animatorów grup młodzieżowych.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży ze względu na swój prawny status, posiadając osobowość prawną i kościelną, ma dodatkowe możliwości organizacyjne. Jednym z tych przywilejów jest możliwość prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o obowiązujące prawo kościelne i państwowe⁶³. Dzięki temu może ono we własnym zakresie pozyskiwać fundusze potrzebne do realizacji programu pracy. W tym celu oddziały parafialne mogą zakładać kluby, kawiarnie, restauracje. Fundusze na działalność można zdobywać również dzięki organizacji loterii, kiermaszy, giełd różnorodności⁶⁴. Tęgo typu działalność uczy młodzież przedsiębiorczości i gospodarności. Niemniej potrzebna jest wyjątkowa przejrzystość w kwe-

⁶⁰ Zob. K. Czech, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, dz. cyt., s. 197-199.

⁶¹ Aspekt ten omawia: I. Obuchowska, *Drogi dorastania. Psychologia rozwojowa okresu dorastania dla rodziców i wychowawców*, Warszawa 1996, s.186.

⁶² Zob. Statut KSM, § 14, s.8.

⁶³ Zob. Statut KSM, § 45, 46.

⁶⁴ Zob. A. Przybyłski, *Wspólnota wiary i działania*, dz. cyt., s. 93-95.

ściach finansowych, by uniemożliwić jakiegokolwiek nieuczciwe działanie. Jest to kolejna szczególna płaszczyzna troski o odpowiednią formację do bycia odpowiedzialnym.

Podsumowując należy stwierdzić, że aktywność społeczna w Katolickim Stowarzyszeniu Młodzieży może być organizowana na wielu poziomach, obejmować swym zakresem wiele odmiennych środowisk, dotyczyć niemal wszystkich dziedzin życia ludzkiego. Ważne jest jednak, by ta wielość aktywnych sposobów obecności w społeczeństwie nie była tylko zwykłym aktywizmem, powierzchownym zaangażowaniem pozbawionym właściwej formacji wewnętrznej. Rodzi się bowiem wówczas zagrożenie, że zaangażowanie się młodego człowieka w konkretną pracę na rzecz innych ma tylko charakter krótkotrwałego zapału i szybko zostanie zaniechane. Stowarzyszenie, które określa swą tożsamość poprzez użycie nazwy „katolickie”, jest zobowiązane także do troski o rozwój duchowy młodzieży. Integralna formacja, o którą chodzi w ciągu całego procesu wychowania, pozwoli młodym ludziom dojrzewać we wierze i przygotować się do podjęcia zadań i obowiązków życia w społeczności ludzkiej.

Ks. dr Piotr D u k s a, wykładowca katechetyki w Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Attività sociale del associazione giovanile cattolica

Sommario

Nel interno del Associazione Giovanile Cattolica si propongono non soltanto le pratiche devozionali, ma si tende a impregnare tutte le attività di un autentico spirito cristiano per far vedere ai giovani un nuovo modo di vivere la vita quotidiana. Associazione quindi si occupa della dimensione sociale e culturale della vita (lo sport, vari tipi di gioco, divertimento...), non dimenticando di coinvolgere i giovani nell'azione caritativa della Chiesa. Da sottolineare è l'uso dei moderni mezzi di comunicazione sociale, come la radio, la stampa, Internet che servono alla più vasta diffusione delle idee cristiane e anche aiutano ai ragazzi stessi di un pieno coinvolgimento nella loro azione.